

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Pedagogika specjalna jako system teoretyczny w procesie przemian (Wykład), PG_00208176						
Kierunek studiów	Pedagogika specjalna (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu		2026/2027			
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki			
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji		na uczelni			
Rok studiów	1	Język wykładowy		polski			
Semestr studiów	2	Liczba punktów ECTS		3.0			
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia		egzamin			
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Pedagogiki -> Zakład Pedagogiki Specjalnej						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Dorota Krzemińska, prof. UG					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		45.0	75
Cel przedmiotu	Ukazanie pola przedmiotowego pedagogiki specjalnej w ciągłości przemian w definiowaniu i rozumieniu osiowych dla pedagogiki specjalnej kategorii: niepełnosprawność, osoba z niepełnosprawnością, edukacja/ kształcenie osób niepełnosprawnością, pedagog specjalny, model/ system rehabilitacji, wsparcia; kształtowanie zdolności pogłębionej analizy aktualnych problemów pedagogiki specjalnej; krytycznej analizy zagadnień związanych z obszarem edukacji, rehabilitacji, terapii - rozumianych jako sieć wsparcia osoby z niepełnosprawnością na różnych etapach jej życia/ w ciągłości jej biografii.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Effekt kierunkowy	Effekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[C.3.W.1] Zna i rozumie w pogłębiony sposób podstawowe problemy pedagogiki specjalnej jako nauki interdyscyplinarnej: pojęcia, cele, zadania, zasady i zakres, historyczny kontekst opieki i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych społecznie w ujęciu historycznym; współczesne tendencje w pedagogice specjalnej; wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowanych społecznie lub uzdolnionych; skalę i dynamikę zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie; systemy kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i innych państwach; zasady wyrównywania szans edukacyjnych; system kształcenia pedagogów specjalnych;	[15490] [C.3.W.1] Zna i rozumie podstawowe problemy pedagogiki specjalnej jako nauki interdyscyplinarnej: pojęcia, cele, zadania, zasady i zakres, historyczny kontekst opieki i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych społecznie w ujęciu historycznym; współczesne tendencje w pedagogice specjalnej; wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowanych społecznie lub uzdolnionych; skalę i dynamikę zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie; systemy kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i innych państwach; zasady wyrównywania szans edukacyjnych i wsparcia osoby z niepełnosprawnością na każdym etapie jej życia; system kształcenia pedagogów specjalnych;	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[C.3.K.1] Jest gotowy do organizowania kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zgodnie z przepisami prawa	[15722] [C.3.K.1] Jest gotowy do organizowania kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zgodnie z przepisami prawa	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[C.3.K.4] Jest gotowy do przyjęcia odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	[15725] [C.3.K.4] Jest gotowy do przyjęcia odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[C.3.U.1] Potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu	[15621] [C.3.U.1] Potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz osób z niepełnosprawnościami w ciągłości ich biografii, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[C.3.U.2] Potrafi dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne	[15622] [C.3.U.2] Potrafi dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz osób z niepełnosprawnościami w ciągłości ich życia wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[C.3.W.2] Zna i rozumie zakresy pedagogiki specjalnej: surdopedagogikę, tyflopedagogikę, edukację i rehabilitację osób z niepełnosprawnością intelektualną, pedagogikę resocjalizacyjną, pedagogikę korekcyjną (terapię pedagogiczną), pedagogikę leczniczo-terapeutyczną	15491] [C.3.W.2] Zna i rozumie zakresy pedagogiki specjalnej: surdopedagogikę, tyflopedagogikę, edukację i rehabilitację osób z niepełnosprawnością intelektualną, pedagogikę resocjalizacyjną, pedagogikę korekcyjną (terapię pedagogiczną), pedagogikę leczniczo-terapeutyczną	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu	Przeobrażenia w zakresie ujęć przedmiotu pedagogiki specjalnej i jej podmiotów, koncepcji niepełnosprawności, terminologii, aktualne modele niepełnosprawności oraz ich rola dla projektów edukacyjnych: edukacji segregacyjnej, integracyjnej, włączającej; koncepcja niepełnosprawności w modelu medycznym, społecznym, biopsychosocjalnym, ICF oraz w Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych - wpływ/ znaczenie/ rola jaką odegrały sposoby widzenia zjawiska niepełnosprawności i osoby z niepełnosprawnością, jej sytuacji życiowej oraz doświadczeń na różnych etapach biografii. Zmiany w zakresie rehabilitacji, edukacji, warunków życia. Kluczowe współczesne koncepcje wpływające na codzienność osób z niepełnosprawnością: normalizacja, integracja -społeczna i w edukacji, inkluzja - społeczna i w edukacji oraz ich znaczenie dla zmiany warunków życia człowieka z N. Aktualne osiągnięcia i wyzwania w zakresie rozwiązywania problemów życiowych osób z niepełnosprawnością. Krytyczne spojrzenie na edukację segregacyjną, integracyjną; edukacja włączająca / inkluzja w edukacji jako wyzwanie dla współczesnej szkoły; aktualne/ współczesne dążenia inkluzyjne jako przejaw realizacji założeń modelu społecznego N, a przede wszystkim postanowień Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Pedagogika specjalna jako subdyscyplina pedagogiki: wiedza naukowa/ budowanie wiedzy naukowej / oparcie na praktyce; pedagogika specjalna jako pole wiedzy akademickiej a budowanie praktyki i związanych z nią tradycji, metod, form, środków; pogląd Marii Grzegorzewskiej na kształcenie nauczycieli: metodyka/ kształcenie metodyczne a kształtowanie osobowości pedagoga specjalnego.		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	dyskusja podczas części konwersatoryjnej	50.0%	1.0%
	egzamin ustny lub pisemny /test	51.0%	99.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Brzezińska, A., Kaczan, R., & Smoczyńska, K. (red.). Diagnoza potrzeb i modele pomocy: dla osób z ograniczeniami sprawności. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa, 2010 Benner, D. Pedagogika ogólna a pedagogika specjalna. Rozważania na temat związku między inkluzją i ekskluzją z perspektywy trzech przyczyn procesów wychowania i kształcenia. W: J. Gołkowska, K. Sipowicz, & I. Patejuk-Mazurek (red.). <i>Tradycja i współczesność pedagogiki specjalnej w tworzeniu społeczeństwa dla wszystkich. W 95-lecie Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej</i>, 2018, 124-138. Chrzanowska I., Pedagogika specjalna. Od tradycji do współczesności, OW "Impuls", Kraków 2015 (część I). Dykcik W., Pedagogika specjalna wobec aktualnych sytuacji i problemów osób niepełnosprawnych, WN PTP, Poznań 2005. Firkowska-Mankiewicz, A. Edukacja włączająca zadaniem na dziś polskiej szkoły. Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa, 2018 Kosakowski C., Węzłowe problemy pedagogiki specjalnej, Wyd. Edukacyjne Akapit, Toruń 2003 (część I). Krause A., Współczesne paradygmaty pedagogiki specjalnej, OW Impuls, Kraków 2010. Kupisiewicz, M. (2016). Pedagog specjalny człowiek o wyjątkowych predyspozycjach osobowościowych, profesjonalista posiadający rozległą, interdyscyplinarną wiedzę i umiejętności. <i>Studia z teorii wychowania</i>, 7(4 (17)), 173-186. Olszewski S., Parys K., Rozumieć chaos. Rzecz o terminach i znaczeniach im nadawanych w pedagogice specjalnej, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków, 2016 Mażewska I. (red. nauk). Pedagogika specjalna - poszukiwania. Wydawnictwo Rys, Poznań, 2021 Sadowska S., Bez konturu? O potrzebie samoświadomości dyscyplinarnej pedagogiki specjalnej, <i>Niepełnosprawność</i> nr 27, 2017, ss. 24-37. Smith D. D., Pedagogika specjalna, Wyd. APS, Warszawa 2008, t. 1 i 2. (t. 2, rozdział 7). Speck O., Niepełnosprawni w społeczeństwie. Podstawy ortopedagogiki, GWP, Gdańsk 2005,
-----------------------	-------------------------	---

	Uzupełniająca lista lektur	Doroszeńska J., Pedagogika specjalna, Ossolineum, Wrocław, 1981, (tom I: część III rozdział 2 i 5). Grzegorzewska M. Listy do młodego nauczyciela, APS, Warszawa, 2021. Krause A., Integracyjne złudzenia ponowoczesności (sytuacja ludzi niepełnosprawnych), Impuls, Kraków 2000 (rozdział 1, 3, 8). Podgórska-Jachnik, D. Pedagogika specjalna w pogoni za uciekającym podmiotem, 2009. Szumski G., Integracyjne kształcenie niepełnosprawnych, PWN, Warszawa, 2006.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.